

Fellessak 5-22: Klagebehandling av vedtak om fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen 2022/2023

Innkomne klager

- Aktivt Rovdyrvern
- NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH)
- Rovviltets Røst

Rettslig klageinteresse

I henhold til forvaltningsloven (fvl.) § 28 har *parter og andre med rettslig klageinteresse* klagerett. Ved rettslig klageinteresse må klageren ha en viss tilknytning til saken, det vil si å ha interesser av slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig eller ugyldig. Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta organisasjonens ideelle interesser de har som formål å verne om.

Ut fra ovennevnte vurderer sekretariatet at klagerne har rettslig klageinteresse.

Klagefrist

Vedtak i sak 3/22 om lisensfelling ulv utenfor ulvesona, ble fattet den 26. august 2022 og lagt ut på miljøvedtaksregisteret den 30. august. Enkeltvedtak kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent. Klagen ble fremsatt innen klagefristen 20. september.

Hovedinnhold i klagen

Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Nedenfor refereres kun hovedanførsler fra de innkomne klagen. Det vises ellers til at klagen er vedlagt saksframlegget og organisasjonene sine begrunnelser vil fremgå her.

Aktivt Rovdyrvern

- Praksisen ved at ulver som befinner seg utenfor ulvesonen nærmest betraktes som fritt vilt og kan skytes ut i stort monn er helt feilaktig og truer bestandens overlevelse i Norge på kort og lang sikt. Aktivt rovdryvern er med få unntak prinsipielt imot all utskyting og avlivning av våre truede toppredatorer.
- Denne innstillingen fra Rovviltnemndene kan ikke oppfattes som annet enn et rent ressentiment mot arten i Norge og vil uvegerlig føre til totalutryddelse sammenholdt med øvrige såkalte skadefellinger, ekstraordinære uttak og annen utskyting av ulver i og utenfor sonen, herunder lisensjakt og ulovlig jakt.
- Det anmodes om at klagen tas til følge og at rovviltnemndenes vedtak forkastes.

NOAH

- NOAH kan ikke se at vedtaket inneholder noen forholdsregler for å hindre at det skytes ulver fra revir som ligger hovedsakelig (mer enn 50%) innenfor ulvesonen
- NOAH mener vilkårene for lisensfelling av ulver utenfor ulvesonen ikke er oppfylt ved at:
  - a) vilkåret om at lisensfelling ikke truer bestandens overlevelse ikke er oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd, og vurdering/begrunnelse knyttet til dette vilkåret ikke oppfylder kravene i naturmangfoldloven §§ 8, 9 og 10
  - b) vilkåret om offentlige interesser av vesentlig betydning i § 18 første ledd bokstav c i naturmangfoldloven ift. lisensfelling av ulver i blå sone (rovviltprioriterte område nord for ulvesonen og øst for Glomma i Hedmark, med unntak av beiteområdet til Sølendalen havnelag), ikke er oppfylt, og vurdering/begrunnelse knyttet til dette vilkåret ikke oppfylder kravene i forvaltningsloven §§ 17 og 25
  - c) vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. § 18 andre ledd i naturmangfoldloven og vurdering/begrunnelse knyttet til dette vilkåret ikke oppfylder kravene i forvaltningsloven §§ 17 og 25.
- NOAH mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov - §§ 4, 5, 8, 9, 10 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikler 2, 6 og 9 i Konvensjon om vern av ville europeiske planter og dyr, og deres naturlige leveområder (Bern-konvensjonen) - og bør omgjøres slik at det ikke tillates noen lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen.
- NOAH stiller seg uforstående til følgende avsnitt på side 8 i sekretariatets innstilling: «Naturvårdsverket har på bakgrunn av faglige utredninger kommet frem til en referanseverdi for såkalt gynnsam bevarandestatus i den svenske og skandinaviske ulvebestanden. Det legges til grunn at den sør-skandinaviske bestanden må bestå av minst 340 ulver for å ha gynnsam bevarandestatus, fordelt på minst 300 ulver i Sverige og minst 40 i Norge.»

Rovviltets Røst

- Rovviltets Røst mener sekretariatets innstilling til rovviltnemdenes vedtak i for liten grad oppfylder rovviltforlikenes målsetning om «utbredelse av rovviltartene i deres naturlige utbredelsesområder og opprettholdelse av intakte økosystemer.
- Rovviltets Røst mener at det totale jakt- og forfølgelsestrykket på alle våre rovdyr er for stort, at enkelte hendelser, som blant annet forstyrrelser av revir med løs hund, målrettede uttak av spesielt hunddyr i vår sør-skandinaviske ulvebestand undervurderes, ignoreres og dog dekkes over – har større negative innvirkning på rovdyrbestandene i norsk fauna enn forvaltningen og myndigheter kommuniserer.
- Videre finner ikke Rovviltets Røst de nevnte tiltakene for ivaretagelse av genetisk viktig genmateriale tilstrekkelig. For mye tillegges tilfeldigheter og jegernes gode vilje og eget overvåkningsapparat fremfor innhenting av relevant DNA i felt før individet er felt!
- Med rovviltnemdenes vedtak styrer man pr. dagens informasjon mot 2 helnorske ynglinger 2022. I tillegg er det med rette spørsmål om den sør-skandinaviske ulvebestanden i en bestandsbiologisk forstand kan karakteriseres som Viable (GYBS)!

Sekretariatets vurderinger

Stortinget har gjennom rovviltforliket av 2004 og 2011, og ved behandling av Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur, Innst. 330 S (2015-2016) og Innst. 257 L (2016-2017) lagt føringer for forvaltningen av ulv og annet rovvilt. Forvaltningen av ulv og andre fredete rovdyr skal gjennomføres innenfor de rettslige rammene Stortinget har fastlagt. I 1986 sluttet Norge seg til Europarådets

konvensjon av 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr, og deres leveområder (Bernkonvensjonen). I 2009 vedtok Stortinget lov om naturmangfold (naturmangfoldloven). Forannevnte legger de overordnede rammene for rovviltforvaltningen. Det betyr blant annet at forvaltningen skal forsøke å nå vedtatte bestandsmål innenfor de fastsatte, rettslige rammene for uttak. Forvaltningen skal tilsvarende praktisere prinsippet om en tydelig soneforvaltning, noe som innebærer at rovvilt er prioritert i noen områder og beitedyr i andre områder.

De regionale rovviltnemndene er offentlige viltorgan opprettet i medhold av viltloven § 4 med ansvar for forvaltning av rovvilt i sin region, jf. rovviltforskriften § 2 k). Rovviltnemndene skal gjennomføre vedtatt nasjonal politikk innenfor sin region, jf. rovviltforskriften § 5. Rovviltnemdenes vedtak om kvote for lisensfelling kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. §18. For øvrig følger klagebehandlingen forvaltningslovens regler.

I henhold til forvaltningsloven § 33 skal underinstansen (i dette tilfellet rovviltnemndene) foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet.

Sekretariatet anser at det er sentralt i en klagebehandling om saken på vedtakstidspunktet var tilstrekkelig opplyst, og om det gjennom klagen har kommet frem opplysninger som ikke var kjent for nemndene på vedtakstidspunktet. Momentene som anføres i klagen er i hovedsak vurdert og redegjort for i saksframlegget til saken. Sekretariatet viser ellers til at nemndene har vedtatt innstillingen som lå i saksframlegget, og at saksframlegget derfor utgjør begrunnelsen for vedtaket.

Klagene inneholder anførsler om at vedtaket anses å være mangelfullt og at det ikke er i henhold til Bernkonvensjonen, Grunnlovens § 112 og naturmangfoldlovens bestemmelser. Det anføres at vedtaket strider mot nasjonale lovverk og internasjonale forpliktelser og at det ikke er tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for lisensfelling av ulv.

Sekretariatet har i saksframlegget som ligger til grunn for rovviltnemndenes behandling, redegjort for gjeldende politiske føringer, relevante domsavgjørelser, naturmangfoldloven og rovviltforskriften som grunnlag for vedtaket. Samtidig forutsettes det at norsk rett er i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser.

Gjennom saksframlegget har rovviltnemndene blitt forelagt en oppdatert redegjørelse for bestandssituasjon for ulv, omfanget av skader på husdyr og tamrein samt forhold som virker inn på allmenne helse- og sikkerhetshensyn og offentlige interesser.

NOAH peker på at sekretariatet har lagt til grunn en «gynnsam bevarandestatus» på 340 ulver (300 i Sverige og 40 i Norge), noe NOAH stiller seg uforstående til.

Vi vil her vise til side 31 i dokumentet [«Uppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg»](#), hvor følgende er vedlagt:

“Joint statement by the experts commissioned by the Swedish Environmental Protection Agency to provide an updated synthesis on appropriate science-based criteria for “favourable reference population” of the Scandinavian wolf (*Canis lupus*) population (NV-03602-15)”.

Her fremkommer følgende:

“(…) A population size of 340 wolves for the Scandinavian population (Sweden + Norway) and 300 wolves for the Swedish population would have a high probability of persistence (again, conditional on being part of a functioning meta-population as noted above). These numbers

are well above a 'MVP' and therefore would qualify as an FRP based on genetic and demographic viability. (...)"

Sekretariatet antar dermed at det for svenske myndigheter ligger en forutsetning ved vurdering av gunnsam bevarandestatus, at Norge minst skal oppfylle sitt bestandsmål – selv om dette ikke kommer tydelig frem i senere vurderinger fra Naturvårdsverket, når de vurderer bestanden i Sverige.

Klagene har etter sekretariatets vurdering ikke pekt på nye forhold knyttet til hjemmelsgrunnlaget som tilsier en omgjøring av vedtaket. Sekretariatet anser at nemndene gjennom saksfremlegget har hatt tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å gjøre en avveining av den arealdifferensiert forvaltning og muligheten til å iverksette andre tilfredsstillende tiltak. Sekretariatet legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fastsette kvotens størrelse og fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også forvaltningsloven § 17.

Konklusjon

Klagerne har anført at vilkårene for felling ikke er oppfylt, det vil si at det ikke er hjemmel til å åpne for lisensfelling.

I henhold til forvaltningsloven § 33 (saksforberedelse i klagesak), andre ledd, skal underinstansen (dvs. rovviltnemndene) foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet. Etter forvaltningsloven § 33, fjerde ledd, skal sakens dokumenter sendes klageinstansen så snart saken er tilrettelagt, dersom det ikke treffes en avgjørelse som nevnt i annet ledd.

Klagesaken er forberedt fra sekretariatets side.

Sekretariatet legger til grunn at hjemmelsgrunnlaget har inngått i nemndenes vurdering og at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også forvaltningsloven § 17.

Sekretariatet kan for øvrig ikke se at det i klagen er kommet fram nye momenter som tilsier en omgjøring av rovviltnemndenes vedtak av 26.8.2022.

Innstilling

1. Om rettslige forhold:

Rovviltnemndene viser til at klagen har innkommet innen fristen og klagerne har rettslig klageinteresse.

2. Nemndas klagebehandling:

Rovviltnemndene legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10, jf. også forvaltningsloven § 17. Rovviltnemndene kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Vedtaket ansees også tilstrekkelig begrunnet.

Klagene tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemndene opprettholder sitt vedtak av 26.08.2022 i sak 3/22, og klagene oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.